

Sak nr 05/12

18. juni 2012 har Nasjonal nemnd for overdragelse av spesialistpraksis avsagt slik

AVGJØRELSE

Nemndas sammensetning: Nils Grytten (leder)
Truls Disen
Arve Kristiansen

Parter: , fratredende part

-

, tiltredende part

I. INNLEDNING

Saken gjelder fastsettelse av vederlag i forbindelse med overdragelse av spesialistpraksis innen fødselshjelp og kvinnesykdommer. Saken behandles etter reglene i rammeavtale mellom De regionale helseforetak og Legeforeningen om avtalepraksis for spesialister pkt. 11.1.

Bakgrunnen for tvisten er at er tildelt avtalehjemmelen som har hatt for drift av privat spesialistpraksis med Helse Sør-Øst RHF.

Partene har i henhold til rammeavtalens bestemmelser forhandlet om overdragelsesbetingelsene, men ikke blitt enige. Begge parter har mot slik bakgrunn bedt om at Nasjonal nemnd for overdragelse av spesialistpraksis fastsetter overdragelsessummen. Uenigheten gjaldt initialt både prisen for utstyr/inventar og vederlaget for opparbeidet praksis. Under befaringen ble det klarlagt at partene kunne enes om en pris på utstyr og inventar, samlet kr 100 000,-, slik at nemnda ikke trenger å fastsette verdien av dette.

Det ble avholdt befarings- og møte i praksisen 12. juni 2012. Til stede var nemndas leder og sakens parter. At det kun var nemndas leder, og ikke en samlet nemnd som var til stede under befaringen, var klarert med sakens parter i forkant. Årsaken til dette var at det hastet med å få avholdt befarings- og møte før en omfattende renovering av praksislokalet skulle igangsettes og det ikke var mulig å få til et møte med fulltallig nemnd før arbeidets oppstart.

I forkant hadde begge parter innsendt skriftlige redegjørelser for sitt syn på saken.

Nemndas sammensetning er i henhold til oppnevning av Den norske legeforenings sentralstyre. Ingen av partene har reist innsigelse mot sammensetningen.

Sentralstyret i Legeforeningen har gitt retningslinjer som gjelder for nemndsbehandling ved overdragelse av privat spesialistpraksis med driftsavtale. Nemnda har lagt disse, samt voldgiftslovens ufravikelige bestemmelser, til grunn for sitt arbeid med saken.

Partene har fri rådighet over sakens gjenstand og nemnda kan således ikke treffe en avgjørelse som går utenfor partenes påstander (krav/tilbud).

En fulltallig nemnd har etter befaringen kommet frem til en enstemmig avgjørelse. Avgjørelsen er basert på sakens dokumenter og nemndsleders befarings- og møte med partene.

II. SAKENS FAKTUM

Nemnda legger følgende *faktum* til grunn for sin avgjørelse:

Type praksis

Den aktuelle praksis er en solopraksis innen fagområdet gynekologi, beliggende i Halden. Fratredende part har drevet sin virksomhet som et enkeltpersonsforetak.

Fratredende part har hatt avtale om 100 % driftstilskudd i klasse 2 fra Helse Sør-Øst.

Nemnda legger til grunn at spesialistpraksisen har hatt en generell profil innen sitt fagområde.

Lokaler, beliggenhet

Spesialistpraksisen er lokalisert i Halden sentrum i en eldre bygning. Bygningen er etter det opplyste vernet for så vidt gjelder eksteriør, men ikke innvendig.

Selve praksislokalet er pr i dag på ca. 135 m² brutto. Det består av stort venterom, resepsjon/arbeidsrom for sekretær, legekontor, undersøkelsesrom, pause-/spiserom og diverse smårom og gangareal, samt to kontorer/rom som de siste år ikke har vært i bruk.

Praksisen har vært drevet fra disse lokaler siden 1998. Månedlig husleie har vært kr 7 604,-. Lokalene har pr i dag ikke adekvat tilkomst for funksjonshemmede.

Det er parkeringsplasser utenfor kontorbygningen.

I utlysningsteksten fremgår fra Helse Sør-Østs side at

«det vil være behov for oppgradere lokalene vesentlig eller skaffe nye»

Et større arbeid med fornyet planløsning, tilpasning og modernisering står for døren. Dette vil for tiltredende part innebære noe mindre lokaler, ca. 100 m² til sammen, og noe dyrere husleie, ca. 10 000,- pr måned. Oppgraderingen har også den følge at praksisen må avstenges noen uker, ettersom det vil være praktiske vanskeligheter forbundet med å drive praksis i arbeidsperioden.

Personell

Det er ansatt 1 legesekretær i praksisen i 59 % stilling. Hun er halvt uføretrygdet. Det er redegjort for at hun fyller sine oppgaver meget godt og er likt av pasientene, men ettersom hun kun arbeider i en redusert stilling har legen selv tatt en del oppgaver som ofte blir utført av hjelpepersonell. Legesekretæren nærmer seg pensjonsalder.

Det er fremlagt arbeidsavtale for sekretæren. Hun er avlønnet med utgangspunkt i det kommunale regulativet, men har hatt en noe bedre prosentvis lønnsutvikling de siste årene.

Nåværende vaskehjelp avslutter sitt virke i praksisen samtidig som

Systemer i praksisen

Praksisen benytter Infodoc Plenario journalsystem. Backuprutiner utføres daglig på tape. Det er ikke oppkobling mot Norsk Helsenett. Prøvesvar meddeles skriftlig. Det er serviceavtale for datautstyret med lokalt datafirma.

Det regionale helseforetaket har forutsatt at tiltredende lege må besørge seg koblet opp mot Norsk Helsenett.

Pasienter sendes til laboratoriet ved Halden sykehus eller fastlege for taking av blodprøver.

Bankterminal for kortbetaling er leaset og leasingkontrakt kan om ønskelig overtas av tiltredende part.

Utstyr

Selv om prisen for utstyr og inventar ikke er gjenstand for uenighet mellom partene, anser nemnda at investeringer i praksisen, utstyrets beskaffenhet og alder er forhold som også sier noe om praksisens standard relatert til den vurdering nemnda skal av «opparbeidet praksis».

Datautstyret er innkjøpt i 2009. Ultralydapparatet er fra 2001 og er av kjøper estimert til å ha en verdi pr i dag på ca 30 000,-, ved et salg. Gynstolen er fullt brukbar, men fremstår å være noe preget av noen års bruk.

Inventar (møbler og kontorinteriør), anses å være fullt brukbart i den daglige drift, men er preget å ha vært brukt i praksisen gjennom år. Det er opplyst at noe av dette er fra 1980-tallet, noe fra 1990-tallet, og at det ikke er gjort investeringer i nytt inventar siden 1998.

Pasientgrunlaget

Fratredende part har opplyst at hun har hatt ca. 16 konsultasjoner daglig, dette gir ca. 2 800 konsultasjoner årlig og er høyere enn de normtallene som er fastsatt for spesialiteten (2 700). Fratredende lege har ikke fått trukket ut antall konsultasjoner for hele 2011, men i perioden februar 2011 og ut året er det registrert 2 558. Anslaget på ca. 2 800 synes således å være et godt estimat. Det er videre opplyst at av disse var henviste pasienter 1 650.

Det er opplyst å være ca. 15 688 pasienter i datasystemet, men det er ikke oppgitt hvor mange av disse som fortsatt er «aktive» pasienter i praksisen.

De fleste pasientene i praksisen sokner til Halden, en kommune på ca. 29 500 innbyggere. I tillegg er det en del fra nabokommunene Aremark, Marker og Rakkestad. Det rapporteres om noe «lekkasje» av pasienter til helprivate gynekologer ved Volvat i Fredrikstad.

Økonomiske forhold

Det gjengis følgende nøkkeltall:

	Driftsinntekter	Kostnader	Driftsresultat
2009	2 666 347	702 573	1 963 774
2010	2 765 183	731 480	2 033 703
2011	2 913 906	786 519	2 127 386

Lønnskostnader utgjør den høyeste utgiftsposten på rundt 250 000,- de siste to år.

Kontinuitet/fravær

startet opp sin private spesialistpraksis i 1982 og har drevet den kontinuerlig siden. Fra 1984 med driftstilskudd, til å begynne med 90 % avtale, men siden 2008 med 100 % driftstilskuddsavtale. Det er ikke opplyst å ha vært fravær av betydning i praksisen.

Det vil bli et lite avbrekk i fasen mellom fratredendes avslutning av praksis og frem til tiltredende starter opp.

Andre forhold

Det fremgår av utlysningen at hjemmelen er ledig for tiltredelse 1. juli 2012. Imidlertid er avtalen mellom tiltredende part og Helse Sør-Øst RHF basert på oppstart 23. juli 2012. Det er uklart for nemnda om dette har sammenheng med oppgraderingen av lokalene, eller om det er andre forhold som har vært avgjørende.

III. PARTENES ANFØRSLER

Fratredende part, _____, har i korthet anført følgende:

Det omsettes en velfungerende praksis med stort inntektspotensial. Fremlagte næringsoppgaver viser dette.

Det er et betydelig pasientgrunnlag som overføres til den nye legen.

At lokalene må moderniseres er et faktum, men det er lagt til rette for at oppussingen skal gå greiest mulig.

Selv om utstyret er av noe eldre dato, fungerer det bra og er i daglig bruk i spesialistpraksisen.

Den ansatte sekretær er meget dyktig. Hun er godt likt av pasientene og kjenner alle rutiner i praksisen og vil således bidra til at oppstarten til tiltredende part blir så smidig som mulig.

Praksisen har vært drevet kontinuerlig uten fravær av betydning hos _____. Det er lagt til rette for at avbrekket etter fratredende leges avslutning av praksis og frem til tiltredende leges oppstart blir kortest mulig.

Det er foreslått at nemnda fastsetter kjøpesummen til kr 1 100 000,-, fordel med kr 100 000,- for utstyr og inventar og kr 1 000 000,- som vederlag for opparbeidet praksis.

Tiltredende part, , har i korthet anført:

Praksisen er i driftstilskuddsklasse II. Den er nedslitt og utidsmessig både hva gjelder inventar, utstyr og lokaler. Det er lav personalfaktor, som innebærer at legen må gjøre mange oppgaver selv som normalt overlates tilsatt personell.

Behovet for å oppgradere lokalene er åpenbare og også stilt som krav fra Helse Sør-Østs side. I dette ligger et betydelig merarbeid med driftsavbrudd og senere høyere husleie som noen konsekvenser. Tilkobling til helsenett mangler og journalsystemet må suppleres med kommunikasjonspakke. Tiltredende lege kommer ikke til «duk og dekket bord», men det vil forutsette betydelige investeringer og merarbeid for å få praksisen opp til et adekvat nivå. Det må også ansettes ytterligere personell.

Fratredende part har hatt høy omsetning i praksisen, men netto driftsresultat er også høyt som følge av lave kostnader til bl. a. lønn til ansatte og manglende investeringer.

Det er grunn til å frykte at en ikke vil få skattefradrag ved kjøp av praksis. Dette vil være en belastning på kjøper som nemnda også bør ta hensyn til.

Ut over overtagelse av praksis med opparbeidet pasientgrunnlag og kontorsekretær i ca halv stilling, blir det i realiteten som å starte en ny praksis, hva gjelder investeringer, opplæring, ansettelse, installasjon mv. Dette må gjenspeiles i prisen som nemnda fastsetter.

Fratredendes krav er ikke i samsvar med andre nemndsavgjørelser innen fagområdet.

Det er bedt om at kjøpesummen fastsettes til kr 500 000,- hvor 100 000,- refereres til utstyr og inventar og kr 400 000,- gjelder opparbeidet praksis.

IV. NEMNDAS VURDERING

Nemnda skal med bindende virkning fastsette verdien på utstyr og inventar samt vederlaget for opparbeidet praksis i anledning overdragelsen mellom partene.

Utstyr/inventar

Nemnda tar til etterretning at partene under nemndas behandling har fremlagt likelydende tilbud/krav på dette og fastsetter dette til partenes enighet til kr 100 000,-.

Nemnda vil for egen del legge til at denne omforente summen også synes å være i samsvar med den verdi dette utstyret og inventar har ut fra alder, tilstand og beskaffenhet for øvrig.

Opparbeidet praksis

Hva gjelder verdien av opparbeidet praksis viser nemnda innledningsvis til at selve driftstilskuddshjemmelen ikke er gjenstand for overdragelse, denne tildeles av det regionale helseforetaket gjennom et forvaltningsvedtak etter forutgående utlysning.

Vurderingen av "opparbeidet praksis" skal etter de fastsatte retningslinjer ikke baseres på rent forretningsøkonomiske kriterier og er ikke sammenfallende med begrepet "goodwill" slik det tradisjonelt kjennes fra andre områder.

Nemndas oppgave vil være og fastsatte merverdien som overtagende lege får som følge av at hun overtar praksis, fremfor å starte på «bar bakke» uten dette grunnlaget.

Regelverket baseres på at nemnda skal utøve et skjønn og nemnda viser særlig til rammeavtalens pkt 11.1, samt retningslinjene som er vedtatt av sentralstyret i Legeforeningen. Videre skal nevnes at Legeforeningen i et samarbeid med Helse Sør-Øst RHF har utgitt en "kommentarutgave" til Rammeavtalen, herunder bestemmelsene som omhandler overdragelse. Disse er på vanlig måte lagt til grunn for nemndas behandling og vurdering i denne saken.

I følge disse skal verdien av opparbeidet praksis fastsettes etter en helhetsvurdering hvor en bl. a. vektlegger følgende relevante kriterier:

- Kontinuitet
- Type praksis (gruppe- eller solo)
- Kontorrutiner
- Opplært personell
- Attraktivitet/ beliggenhet

- Omsetning
- Pasientgrunnlag
- Samarbeidsavtaler
- Systemer i praksisen (eks journalsystem)
- Husleieavtaler og andre leieavtaler

Den innbyrdes og nærmere vektning av kriteriene er ikke angitt i retningslinjene, men er overlatt til nemnda å avgjøre ut fra det konkrete saksforhold og etter nemndas skjønn. Det er også rom for å se hen til andre relevante kriterier om saksforholdet foranlediger det.

Regelverket tar sikte på å balansere fratredende leges rettmessige behov for et økonomisk oppgjør for overdragelse av opparbeidede verdier i sin praksis, opp mot rekrutteringshensyn og ønsket om at den best kvalifiserte lege får drevet praksis.

Nemnda anser det åpenbart at i ca. 30 år har drevet en spesialistpraksis som har vært godt likt av pasientene. Det dokumenteres høy aktivitet i praksisen, både hva gjelder antall konsultasjoner og omsetning.

Det har ikke vært diskontinuitet av betydning i spesialistpraksisen i hennes driftstid. Riktignok blir det et visst avbrudd i overgangen mellom fratredende og tiltredende lege. Dette er uunngåelig som følge av behovet for modernisering av lokalene. Nemnda er likevel av den oppfatning at det akkurat i en slik overgang er uheldig at det blir et avbrudd. Alternativet for tiltredende part ville vært å endre lokalisasjon. Nemnda vurderer at det ville vært mer uheldig i forhold til å bevare kontinuiteten i praksisen.

Overskuddet i praksisen er betydelig. Nemnda anser imidlertid, som fratredende part at dette har sammenheng med lave utgifter til personell og nyinvesteringer, noe praksisen etter nemndas vurdering er noe preget av. Dette gjenspeiler igjen praksisens standard. Fratredende part har hatt klasse II, mens tiltredende part er forespeilet klasse III, så fremt hun klarer å løfte praksisens standard til et nivå som tilfredsstillere kriteriene for denne driftsklasse. Nemnda legger til grunn at det må gjøres en del investeringer og arbeid for å komme dit.

Praksisen har elektronisk pasientjournalsystem, noe nemnda anser å være et generelt krav til en spesialistpraksis i 2012. Det forventes ellers også at det foreligger løsninger for elektronisk

kommunikasjon, hvilket ikke er tilfelle i denne saken. Tiltredende part må altså selv sørge for dette.

Nemnda er enig med det regionale helseforetaket om at dagens lokaler må oppgraderes eller skaffe seg nye. Slik lokalene fremstår pr i dag, er de noe nedslitte og i klart behov for modernisering. Leien synes å være holdt på et behagelig nivå.

Hjelpepersonalet i en praksis er en faktor som tillegges stor betydning i forbindelse med nemndspraksis om overdragelser. De er kontinuitetsbærerne når fratredende lege avslutter sin praksis.

I denne saken er det kun tilsatt én sekretær i 59 % stilling. Hun er merkantilt utdannet og kan ikke utøve medisinske prosedyrer som legesekretærer eller sykepleiere er autorisert til. Nemnda legger til grunn at sekretæren ellers på utmerket måte skjøtter sitt virke og i så måte vil være en viktig ressurs også for tiltredende part. Hun nærmer seg imidlertid pensjonsalder og det vil uansett være nødvendig med høyere personellfaktor for den nye legen. Dette innebærer at hun allerede før oppstart må rekruttere ny(e) medarbeider(e) og besørge opplæring av disse.

Hva gjelder tidligere nemndspraksis for gynekologipraksiser har nemnda hatt fire saker innen dette fagområdet til behandling tidligere. I sak 1/07 ble vederlaget for en 50 % gynekologipraksis fastsatt til kr 700 000,- (uten utstyr). Saken var imidlertid meget spesiell og anses ikke relevant for aktuelle sak. I sak 5/07 ble vederlaget for opparbeidet praksis i en solopraksis innen gynekologi fastsatt til kr 1 000 000,-. I den saken var det ikke noe ubetinget krav om flytting, men lokalene ble ikke ansett å være optimalt tilrettelagt for spesialistpraksis. I en sak fra oktober 2010 ble vederlaget for opparbeidet praksis i en 80 % hjemmel fastsatt til kr 560 000,-, her var det pålegg om flytting til annen bydel i Oslo og ellers en del spesielle forhold. I sak 1/11 ble vederlag for opparbeidet praksis fastsatt til kr 925 000,-. Dette gjaldt en praksis av nokså god standard, men hvor en del spesielle forhold likevel fikk betydning for prisvurderingen. Nemnda anser ikke at de refererte saker gir noen åpenbar veiledning for aktuelle sak.

Nemnda finner for sin avgjørelse ikke å kunne ta hensyn til at likningspraksis ved kjøp av praksis kan bli endret. Her står en etter nemndas forståelse overfor en fortsatt uavklart situasjon, herunder hvilken betydning dette vil få for spesialistpraksis. Så langt nemnda er

kjent med, vil også skatteetatens fornyede syn på dette kunne bli gjenstand for rettslig prøving. Nemnda anser at det må være opp til Legeforeningen å endre retningslinjene for hva som anses relevant å ta i betraktning ved nemndas skjønnsutøvelse, dersom et slikt moment nå skal tillegges vekt.

Etter en helhetsvurdering av kriteriene i retningslinjene og et visst blikk på tidligere nemndspraksis, fastsetter nemnda vederlaget for opparbeidet praksis i denne saken til kr 650 000,-.

Samlet overdragelsessum, inklusive utstyr og inventar, blir dermed kr 750 000,-.

Kostnadene fordeles i henhold til retningslinjene med en halvpart på hver part.

Forfallsdato settes til 23. juli 2012, i samsvar med dato for når tiltredende part overtar driftshjemmelen i henhold til sin avtale med Helse Sør-Øst.

V. SLUTNING

1. Vederlaget for spesialistpraksis fastsettes til kr 750 000 –
kronersjuhundreogfemtitusen –
2. Kjøpesummen forfaller til betaling 23. juli 2012.
3. Partene betaler in solidum – en for begge og begge for en – nemndas omkostninger etter oppgave

Avgjørelsen er på alle punkter enstemmig.

Bergen/Ålesund/Harstad, 16. juni 2012

(sign.)

Truls Disen

Nils Grytten

(sign.)

Arve Kristiansen

